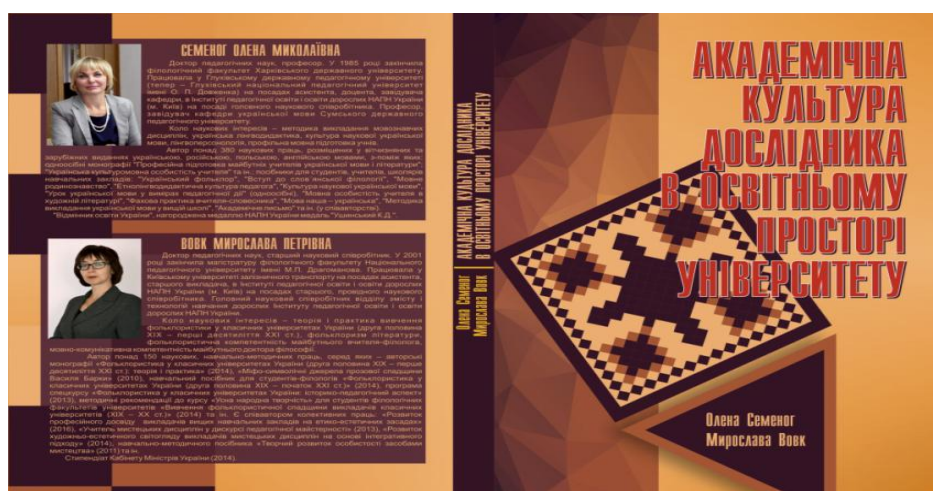

РЕЦЕНЗІЇ

АКАДЕМІЧНА КУЛЬТУРА ЯК ФЕНОМЕН НАЦІОНАЛЬНОЇ ОСВІТИ

(рецензія на монографію О. Семеног, М. Вовк «Академічна культура дослідника в освітньо-культурному просторі університету»
(Суми : Вид-во СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – 284 с.)

У сучасних умовах реформування національної освіти актуалізується проблема розвитку академічної культури, яка є невід’ємним складником професійної компетентності майбутніх педагогів-дослідників і має стати вагомим чинником подолання наукового нігілізму, аксіологічної кризи в науці й освіті. Поняття академічної культури передбачає культуру навчання в університеті, розвиток цінностей, традицій, норм здійснення наукового дослідження, дотримання вимог наукової мовної культури, культуру високої духовності і моралі, культуру спілкування наукових наставників та учнів, культуру наукової праці й соціальної, моральної відповідальності за її результати; культуру толерантності та педагогічного оптимізму, що формується в культурно-освітньому просторі вищого навчального закладу. Цій проблемі присвячено монографію доктора педагогічних наук, професора Семеног Олени Миколаївни та доктора педагогічних наук, старшого наукового співробітника Вовк Мирослави Петрівни «Академічна культура дослідника в освітньо-культурному просторі університету», яка вийшла друком у результаті співпраці Інституту

педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України та Сумського державного педагогічного університету імені Антона Макаренка (науково-дослідної лабораторії «Академічна культура дослідника в освітньому просторі»).

Означені науковцями вектори формування академічної культури в науково-освітньому просторі університету (теоретичні засади, методологічні підходи, історико-педагогічний досвід) представлено з урахуванням сучасних стратегічних напрямів реформування вищої освіти України. Зміст монографії свідчить про вагомий методологічний інструментарій дослідницького пошуку, здійснений на основі культурологічного, аксіологічного, полікультурного, синергетичного методологічних підходів. Структура монографії розкриває логічність наукового викладу: академічна культура дослідника крізь призму вітчизняних і зарубіжних досліджень; методологічна основа розвитку академічної культури в університетах; ретроспектива становлення академічної культури дослідника в науково-освітньому просторі університетів України; академічна культура у вимірах сучасної персонології.

У монографії окреслено підходи до академічної культури як основи культури дослідницького навчання в університеті, здійснено ретроспективний аналіз академічних традицій університетів, в основу діяльності яких на всіх етапах історичного поступу українського суспільства було покладено пріоритети фундаментальної освіти, поваги до людини, культуровідповідності, національні та полікультурні цінності, інтелектуальний, духовний, творчий розвиток особистості. Проаналізовано особливості формування академічної культури студента-дослідника у процесі фольклористичної підготовки, у наукових товариствах, гуртках, громадських організаціях, під час збиральницько-практичної діяльності та фольклорної практики. На прикладі професійної діяльності викладачів-фольклористів Харківського, Чернівецького, Ужгородського, Одеського, Львівського університетів України другої половини ХІХ – початку ХХІ століття акцентовано увагу на культурі навчання, культурі наукової праці та соціальної, моральної відповідальності за її результати, культурі спілкування наукових наставників і майбутніх педагогів-дослідників. В основу дослідження покладено ідею професійного розвитку, саморозвитку і самореалізації особистості дослідника.

Важливо відзначити, що розвиток академічної культури в науково-освітньому середовищі університету представлено з

урахуванням персонологічного підходу, що дозволяє авторам розкрити специфіку становлення академічної культури дослідника в науково-освітньому просторі університетів України, проаналізувати діяльність викладачів університетів, науковців академічних осередків як вагомий ресурс історично сформованих традицій академічної культури.

Монографія є авторською розробкою і підготовлена на основі опрацьованих матеріалів архівів: Центрального державного архіву вищих органів влади та управління України (Ф. 166 – Міністерство народної освіти); Державного архіву Львівської області (Ф. 26 – Університет імені Яна Казимира у Львові); Державного архіву м. Києва (Ф. 16 – Університет Святого Володимира) та ін.; праць викладачів класичних університетів, фольклористів (Я. Головацького, М. Драгоманова, М. Костомарова, М. Максимовича, О. Огоновського, О. Потебні, С. Смаль-Стоцького, І. Срезневського, М. Сумцова та ін.). Наукова праця рекомендована до використання в освітньому процесі, зокрема з метою оновлення змісту, методів і форм викладання культурологічних, культуромовних, українознавчих, педагогічних дисциплін, організації самостійної, науково-дослідницької роботи студентів, магістрантів, майбутніх докторів філософії.

Основні положення дослідження висвітлено на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях, семінарах упродовж 2014-2017 рр., упроваджено в навчальний процес СумДПУ імені А. С. Макаренка, Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, Київського професійно-педагогічного коледжу імені Антона Макаренка, Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Барського гуманітарно-педагогічного коледжу імені М. Грушевського та ін.

Видання адресоване науковцям, викладачам класичних і педагогічних університетів, учителям-словесникам, студентам і магістрантам, аспірантам, усім, хто цікавиться проблемами академічної культури, історією становлення академічних освітніх традицій, наукових шкіл в Україні, сучасними проблемами реформування освіти на засадах фундаментальних наукових і освітніх цінностей.

Лариса Лук'янова